

سبک‌های ارتباط با خانواده همسر در زوجین ایرانی

مونا چراغی *

دکتر محمدعلی مظاهری **

دکتر فرشته موتابی ***

دکتر لیلی پناغی ****

دکتر منصوره‌السادات صادقی *****

مقدمه و هدف: بررسی نتایج پژوهش‌هایی که درصدد جستجوی عوامل پیش‌بینی‌کننده طلاق در زوجین ایرانی بوده‌اند نشان می‌دهد به جز عواملی که در جوامع دیگر نیز به عنوان علل طلاق گزارش می‌شوند، دخالت خانواده-های زوجین نیز از علل مهم طلاق در ایران به شمار می‌رود. به نظر می‌رسد کیفیت رابطه زوجین ایرانی با خانواده‌های اصلی یکدیگر نقش به‌سزایی بر دوام یا زوال ازدواج آنها ایفا می‌کند، به گونه‌ای که جزء پنج عامل اول طلاق در ایران محسوب می‌شود. از آنجا که مساله ماهیت ارتباط زوجین با خانواده‌های اصلی یکدیگر تاکنون مورد توجه پژوهشگران حوزه خانواده در ایران نبوده است، پژوهش حاضر با هدف بررسی ماهیت رابطه با خانواده همسر و مطالعه سبک‌های ارتباط با خانواده همسر در زوجین ایرانی انجام شد.

روش: روش تحقیق مورد استفاده از نوع کیفی (نظریه زمینه‌ای) و ابزار جمع‌آوری اطلاعات شامل مطالعه مستندات فرهنگی و مصاحبه عمقی بود. شیوه نمونه‌گیری هدفمند بود. انجام مصاحبه‌های عمقی با افراد تا دستیابی به اشباع نظری ادامه پیدا کرد. در مرحله اول مصاحبه عمقی با ۲۳ نفر که شامل زنان راضی از کیفیت ارتباط با خانواده همسر، زنان ناراضی از کیفیت ارتباط با خانواده همسر، مردان راضی از کیفیت ارتباط با خانواده همسر، مردان ناراضی از کیفیت ارتباط با خانواده همسر، والدین راضی از ارتباط با همسر فرزند و والدین ناراضی از ارتباط با همسر فرزند انجام شد. برای کسب نظرات متخصصان زوج‌درمانی پیرامون عوامل مرتبط با کیفیت ارتباط بین زوجین و خانواده‌های اصلی یکدیگر در مرحله دوم با سه متخصص زوج‌درمانی مصاحبه عمقی صورت گرفت.

نتایج: در گام بعدی مصاحبه‌ها پیاده‌سازی و کدگذاری شدند. بدین ترتیب عوامل مرتبط با کیفیت رابطه با خانواده همسر استخراج گردیدند. داده‌های حاصل از مصاحبه‌های انجام شده با زنان، مردان، والدین دارای فرزند متاهل و متخصصان نشان داد که در تعیین کیفیت رابطه با خانواده همسر حداقل سه عامل فرد، ویژگی‌های همسر و ویژگی‌های خانواده همسر نقش دارند. بر اساس نحوه قرار گرفتن این سه عامل در کنار هم هشت سبک ارتباطی با خانواده همسر مشخص گردید.

mona.cheraghi@yahoo.com

* دانشجوی دکتری روانشناسی بالینی دانشگاه شهید بهشتی

** استاد گروه روانشناسی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهید بهشتی

*** استادیار پژوهشکده خانواده دانشگاه شهید بهشتی

**** دانشیار پژوهشکده خانواده دانشگاه شهید بهشتی

***** استادیار پژوهشکده خانواده دانشگاه شهید بهشتی



بحث: براساس نتایج این پژوهش نظریه‌ای تدوین گردید که عوامل و متغیرهای مربوط به ارتباط با خانواده همسر را معرفی کرده و نحوه تاثیرگذاری عوامل مربوطه را بر کیفیت رابطه با خانواده همسر تبیین نمود. یافته‌های این پژوهش نشانگر نقش مهم کیفیت ارتباط با خانواده همسر بر کیفیت ارتباط زناشویی است. همچنین پژوهش حاضر با معرفی عوامل مرتبط با کیفیت رابطه با خانواده همسر می‌تواند متخصصان حوزه خانواده و زوج‌درمانی در ایران را در جهت بهبود بخشیدن رابطه زوجین با خانواده یکدیگر و به تبع آن ارتقای کیفیت رابطه زناشویی یاری رساند.